

Er det sunt, sant og salig å tru?

Kveldsgudstenestese serie haust 2016

Haustsemester med fokus på tru

- **Om trua sitt INNHALD**
Bibelkveldane frå 27.september førebur reformasjonsjubileet: Kva er Luthersk kristendom?
- **Om trua som inkluderande FELLESSKAP**
Semesteret har fokus på VERTSKAP gjennom medarbeidarsamling + «Vi går for fellesskap» 25.sept og kyrkjelydstur til Holmavatn 30.sept til 2.oktober.
- **Om trua som personlege TRUSHISTORIER**
Folk i kyrkjelyden deler si trushistorie på kveldsgudstenester som også handlar om...
- **Om tru som utviklar seg og gjev LIVSMESTRING.**
Serien går saman med 15.årsjubileet for Jæren DPS, med seminardagar 20-21.september og fokuserer på innsikt frå religionspsykologisk forskning: «Er det sunt, sant og salig å tru?»

Å koma til tru...

- Herleg frelst og skikkeleg omvend?
Eit avgjerande vendepunkt og valg?
- Eller harmonisk utvikla
trusoverbevisning gjennom barnedåp
og trusopplæring i heim, kyrkje (og
skule)?
- Eller?
- Kor sunt, sant og salig er det
eine eller andre eller tredje?

Å koma til tru...

Bibeleksempel på omvending og opplæring...

- Paulus vart radikalt omvend.
Han fortel trushistorien sin fleire gonger,
i fengsel i Cæsarea, (Apg.22 og 26)
i Filipparane 3, i 1.Kor.15, i 1.Tim.1
- I Gal,1,13-15 formulerer han trushistorien sin slik:

Å koma til tru...

Bibeleksempel på omvending og opplæring...

- **13** De har høyrte korleis eg fór fram medan eg levde som jøde, kor hardt eg forfølgde Guds kyrkje og ville utrydda henne. **14** Eg gjekk lenger i jødedommen enn mange av jamaldringane i folket mitt og brann endå sterkare av iver for overleveringane frå fedrane. **15** Men Gud, som valde meg ut allereie i mors liv og kalla meg ved sin nåde, ville i sin godleik **16** openberra sin Son for meg, så eg skulle forkynna evangeliet om han for folkeslaga.

Å koma til tru...

Bibeleksempel på omvending og opplæring...

- Paulus vart radikalt omvend.
- Timoteus vaks naturleg inn i trua gjennom opplæring og erfaring frå ei truande mor og mormor. (Apg.16 og 1.Tim.1)
- Demas forlot trua og tenesten sin veg fordi han fekk denne verda kjær. (2.Tim.4,10)
- Nokre avviste trua, andre ville høyra meir seinare. (Apg.17)
- Simon Peter si tru levde i store spontane svingningar, til han lærte å slutta å gå der han sjølv ville og finna kvila i han som elska han tross alle fall og som leda han etter sin gode vilje. (Joh.21)

Er det sunt, sant og salig å tru?

Glimt frå religionspsykologien...

- Leif Gunnar Engedal
- Tidsskrift for sjelesorg 4 – 2015
«Religionspsykologisk innsikt og kunnskap
- verdt å lytte til...?»
- 2 seminar i Bryne i september.

Garborgsenteret tysdag 20.sept.

Jæren distriktpsykiatriske senter (JDPS)
onsdag 21.september.

Tro til trøst og besvær

Garborgsenteret 20.sept kl.19-21

- Kunstnerisk innslag v/Heidi Strand Harboe
- Foredrag v/ Leif Gunnar Engedal:
"Ein Gud, kva skal me med ein Gud ?"
- Pause med kaffe/te og någe attåt
- Foredrag v/ Jan Inge Sørbo:
Fred og ufred i Garborgs forfatterskap

Jubileumsseminar JDPS 15 år

Onsdag 21.sept i amfiet kl.8-15

- Hva er da et menneske? Gudstro og identitetsdannelse – et kulturhistorisk perspektiv v/ Leif Gunnar Engedal
- Glimt frå skjønnlitteratur v/ Jan Inge Sørbo
- Troens mange ansikt på asylet v/Arnfinn Fiskå
- Alvorleg frisk. Poetiske betraktninger v/Helge Torvund
- Kunstnerisk innslag v/ Olav Larsen og Anita Bekkeheien
- Psykisk lidelse, mestring og tro v/ Kari Halstensen
- Religion og psykose, - en salig blanding? v/ Hilde Hanevik
- Handle with care. Når terapeut møter pasient v /Stig Heskestad

Trusliv, slik det startar og uttrykkjer seg? Glimt frå religionspsykologien...

- Engedal: «Religionspsykologien har naturlig nok interessert seg for å utforske de prosessene og opplevelsene som fører til at personer «kommer til tro», blir overbevist religiøse og slutter seg til ulike fellesskap.»
- Klassikeren er William James: «The varieties of religious experience: a study in human nature.»
- James ser omvending og personlegdomstrekk saman og skiljer mellom dei han kallar «once-born!» og «twice born».
- For «Once-born» er det å koma til tru ei harmonisk modning utan djupe konflikhtar, for «twice-born» har omvending preg av krisetid og sterke følelsemessige konflikhtar.

Trusliv, slik det startar og uttrykkjer seg? Glimt frå religionspsykologien...

- Empirisk forskning i dag opererer med 3 eller 4 hovudtypar av omvending/ å koma til tru:
- «**Sudden conversion**» – plutseleg omvending. Dramatisk endring med sterke, aktive følelsar.
- «**Gradual conversion**» - gradvis omvending. Meir fokus på trua sitt innhald og tankemessige holdbarhet
- «**Religious intensification**» – religiøs intensivering. Gradvis «oppvakning» frå passiv tru, knytta til viktige hendingar i livet.
- «**Religious socialization**» – religiøs sosialisering. Langsom og harmonisk utvikling av trusoverbevisning – ofte i samsvar med overbevisningar og forventningar i sosiale omgivelser.
- Kva kjenneteiknar deg og Brynekyrkja?

Trusliv, slik det startar og uttrykkjer seg? Glimt frå religionspsykologien...

- Kva **type endringar** fører plutselig og radikale omvendingar til?
Kva kan forskning påvisa om dette?
- Endringar i **grunnleggjande personlighet**?
Lite eller ingen!
- Endringar i **holdningar, følelsar og verdier**?
Ja! Målbare endringar.
- Endringar i **mål, prioriteringar og livsstil**?
Ja! Markerte endringar.

Å koma til tru i bibelsk perspektiv

- Der psykologi kan gje innsikt i menneskesinnet og erfaringane, legg teologien vekt på gjevaren og gåva.
- Ef.2,8: Av nåde, ved tru, ikkje eige verk. Guds gåve
- Jesus: Den som ikkje tek imot Guds rike slik som eit lite barn, skal ikkje koma inn i det. Markus 10.15. Tru er gåve, uforbeholden tillit.
- Paulus: Så kjem då trua av bodskapen ein høyrer og bodskapen av Kristi ord. Rom.10.17. Også det ei gåve, ein reaksjon, noko ein får meir enn ein finn og gjer valg om.
- Den same trua og det same evangeliet for eit lite barn og for ein reflektert, erfaringsfull vaksen. Eit syn på tru som ikkje gjer trusopplæring og omvending til motsetningar.

Trusliv, slik det startar og uttrykkjer seg? Glimt frå religionspsykologien...

- Engedal: «Et annet spørsmål som forskningen har interessert seg for, gjelder mulige sammenhenger mellom tidlige barndomserfaringer og radikale omvendelser i ungdomstid / voksen alder...»
- ...»Forskning med basis i tilknytningsteori mener å ha godt empirisk belegg for følgende: Den formen som omvendelseserfaringen får, er medbestemt av grunnleggende relasjonserfaringer i tidlig barndom. For eksempel er sjansen for å oppleve en «radikal omvendelse» vesentlig større hos personer med mangelfulle, usikre eller sterkt konfliktfylte relasjoner til primære omsorgspersoner tidlig i livet.»
- Spm: Kva med vårt kyrkjefellesskap? Overvekt av religiøs sosialisering og harmoniske barndomserfaringar?

Er det sunt, sant og salig å tru?

Glimt frå religionspsykologien...

- At variasjonane i religiøst liv er store, både i å koma til tru og korleis trua utviklar seg.
- Personlegdomstype, familieforhold, sosialt miljø, kyrkjeleg tradisjon, erfaringar + mykje spelar inn.
- Det er vanleg at religiøse miljø framhevar bestemte former for trusliv som ideal og norm.
I miljø dominert av vekkelseskristendom har radikal omvendelse og bevisst gjennombrudd til tru gitt status og trygghet.
- Verken denne eller den meir passive folkekyrkjelege trusforma bør gjerast til ideal eller norm for sann tru.
- Det er sunt, sant og salig å anerkjenna variasjonar og forskjellar og motivera til å søkja vekst og vitalisering av trua ut frå der ein står.

Studier av «de-konversjon». Forteljingar frå dei som sluttar å tru og praktisera tru?

- **Sjølvtendighetstrang**
Ein søker større personleg frihet, uavhengighet og mulighet for vekst
- **Realitetsorientering**
Etter den lykkelege tida begynnar desillusjonering, kritikk og avvisning når kvardagsrealitetane kjem.
- **Gradvis sjølvrefleksjon**
«Kva er det eg egentleg held på med?» Kor går grensene mellom heltar, overlevarar og offer?
- **Nye referanserammar**
Manglar og begrensningar i trusmiljøet sin religiøse praksis og fortolkning fører til passivisering og «de-konversjon».

Kva kan kristne fellesskap leggja vekt på for å hindra uønska «de-konversjon»?

- **Til sjølvstendighetsbehovet:**
Gje stort rom for forskjellighet og mangfold
- **Til realitetsorientering**
Ærlighetsteologi. Vera open for kritikk. Ikkje idyllisera verken livet, trua eller fellesskapet.
- **Til sjølvrefleksjonen**
Dela trushistorier og livserfaringar på ein måte som gjer at fellesskap er opne og trygge rom å vera i, ikkje lukka slik at tru og praksis blir tappa for meining
- **Nye referanserammar**
Kan utprøving av alternative truspraksisar og nye fortolkningar av tradisjonen i større grad skje innanfor trusfellesskapet?

Er det sunt, sant og salig å tru?

Virkingar av trua: Er det sunt...?

- Mykje forskning om betydning av tru og truspraksis for livskvalitet og evne til å takla dei kriser og belastningar livet byr på.
- Rimeleg god dekning for påstanden: Religiøs aktivitet og tilhørighet ser ut til å ha positiv innvirkning på mange faktorar knytta til fysisk og psykisk helse.
- Gudstru og religiøs erfaringar kan opplevast som ei sterk, frigjerande kraft. Og det motsette: Ei kjelde til angst og vonde bindingar.
- Det avgjerande er ikkje gudstrua i og for seg, men kva type religiøsitet og kva slags sosiale og relasjonelle kvalitetar som pregar fellesskapet.
- Var det ikkje liv og overflod Jesus ville gje? Må han få sleppa til med det, i den personlege trua og det opne fellesskapet!

Er det sunt, sant og salig å tru?
Me bed og ønskjer at det skal vera slik i...

Vil du bidra med di unike erfaring,
dine nådegåver og di trushistorie?